

УДК: 657.471:634.8

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ВИТРАТ У ВИНОГРАДАРСТВІ

*Д. О. Кіц, здобувач вищої освіти обліково-фінансового факультету
Миколаївський національний аграрний університет*

Досліджено теоретичні і методичні аспекти формування, виявлення і обґрунтування чинників впливу на організацію обліку і контролю витрат аграрних підприємств, що працюють у галузі виноградарства.

Ключові слова: витрати, виноградарство, продукція, собівартість.

Постановка проблеми. Однією з розвинутих і специфічних галузей рослинництва, що характерна для півдня України, є виноградарство завдяки сприятливим природно-кліматичним умовам для вирощування такої культури. Висока споживча цінність і значний попит на виноград та продукцію його переробки сприяють розвитку даної галузі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В економічній літературі тема обліку витрат висвітлена досить широко вітчизняними та закордонними авторами. Серед вітчизняних авторів методика бухгалтерського обліку витрат досліджувалась у працях Бутинця Ф. Ф., Сопко В. Н., Завгороднього В. І., Новодворського В. Д. Серед зарубіжних науковців вагомі публікації мають Кузьмінський А. М., Мюленбауер Р., Хендріксен Є. С. та інших. Однак питання обліку витрат на підприємствах, що займаються виноградарством висвітлені недостатньо.

Постановка завдання. Метою написання статті стало дослідження теоретичних і методичних аспектів формування, виявлення і обґрунтування чинників впливу на організацію обліку і контролю витрат аграрних підприємств, що працюють у галузі виноградарства.

Результати дослідження. Найважливішим показником господарської діяльності будь-якого суб'єкта господарювання є витрати, виражаючи вартість затрачених на виробництво ресурсів. Від того, наскільки точно і своєчасно вони відображаються в бухгалтерському обліку, прямо залежить точність і достовірність фінансового результату підприємства.

Виражені в грошовій формі витрати, відшкодування яких є необхідною умовою простого відтворення, являють собою собівартість. Цей показник, як один з найважливіших у діяльності підприємства, впливає на рентабельність і самоокупність останнього. Крім того, собівартість продукції визначає ступінь досягнення стратегії зниження витрат у зміцненні конкурентоспроможності підприємства.

Із зміною законодавства відбуваються зміни і в бухгалтерському обліку, зокрема у складі витрат виробництва, що включаються до собівартості продукції. Згідно з П(С)БО 16 "Витрати" в обліку визначається лише виробнича собівартість продукції за неповними витратами. Але, з метою задоволення внутрішніх потреб підприємства інформацією про фактичні витрати виробництва конкретних видів продукції, необхідно та доцільно визначати собівартість продукції за повними витратами [3].

Важливою складовою у побудові обліку витрат виробництва є виокремлення його об'єктів, їх чіткий розподіл за складом, місцями виникнення, центрами витрат і центрами відповідальності, об'єктами калькуляції, а також встановлення меж технологічного процесу виробництва.

Так як об'єкти обліку витрат мають різне призначення та сенс, вони можуть не співпадати з об'єктами калькуляції. Під об'єктами обліку витрат слід розуміти сукупність витрат, а під об'єктами калькуляції – певний вид продукції.

Калькулювання собівартості винограду є кінцевим етапом обліку процесу виробництва. Так як виноградарство є специфічною галуззю, то Методичними рекомендаціями з планування, обліку і калькулювання собівартості продукції сільськогосподарських підприємств не передбачено методики калькуляції собівартості продукції, що повністю враховувала б технологічні особливості досліджуваної галузі, і тому потребує вдосконалення [2].

Через те, що виробництво винограду триває не один сезон, то слід було у структурі витрат і собівартості виділити незавершене виробництво. Це потрібно для того, щоб здійснювати правильне віднесення витрат до собівартості одержаної продукції. У незавершене виробництво включатиметься фактична собівартість виноградних саджанців, які залишилися в ґрунті на кінець календарного року для дорощування в наступному [1].

До складу валової продукції виноградарства відноситься як основна, так і побічна продукції. Згідно з П(С)БО 16 "Витрати" реалізація і оцінка побічної продукції здійснюється за справедливою вартістю, а та, що використовується на самому підприємстві, оцінюється за можливістю її

використання. Тому визначити реальну собівартість продукції та зробити певні висновки про ефективність виробництва винограду за цим підходом неможливо [3].

Безпідставне завищення або заниження собівартості побічної продукції, у підсумку, призведе до викривлення фактичної собівартості основної продукції. Тож доцільно виноград, одержаний як побічна продукція, оцінювати за нормативно-розрахунковими витратами, що включають витрати на збирання і транспортування його до місця приймання.

В організації обліку витрат у виноградарстві важливе місце посідає економічно обґрунтована номенклатура статей витрат, від раціональної побудови якої залежить аналітичність обліку та наявність відповідної інформаційної бази для здійснення контролю.

Висновки. Методичними рекомендаціями з планування, обліку і калькулювання собівартості продукції сільськогосподарських підприємств передбачена приблизна номенклатура статей витрат у рослинництві, що для виноградарства є недостатньо сформованою і потребує уточнення. Тож варто ведення обліку витрат у виноградарстві здійснювати за такою номенклатурою статей [1]: витрати на оплату праці; відрахування на соціальні заходи (для господарств, які не сплачують єдиний податок); посадковий матеріал (тільки для виноградних розсадників); добрива та засоби захисту рослин; роботи і послуги; паливно-мастильні матеріали; амортизація виноградних насаджень; витрати на утримання основних засобів; інші прямі витрати; загальновиробничі витрати.

Список використаних джерел

1. Замета О. Г. Особливості обліку витрат на виробництво винограду залежно від форм організації праці // Ринкова трансформація економіки АПК : колективна монографія у чотирьох частинах. – Ч. 3. : Фінансово-кредитна система / О. Г. Замета, П. Т. Саблука, В. Я. Амбросова. – К : ІАЕ, 2002. – С. 323-325.

2. Методичні рекомендації з планування, обліку і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) сільськогосподарських підприємств [Електронний ресурс] : методичні рекомендації: затверджені наказом Міністерства аграрної політики України від 18 травня 2001 р. № 132 (зі змінами і доповненнями). – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua>

3. Витрати : Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 [Електронний ресурс] : положення від 31.12.99 р. № 318 (зі змінами і доповненнями). – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua>

D. Kits. Features of the account of expenditure in vinography.

The theoretical and methodical aspects of the formation, revealing and substantiation of factors of influence on the organization of accounting and control of expenditures of agrarian enterprises operating in the field of viticulture are investigated.

Key words: costs, viticulture, production, prime cost.

*Науковий керівник – д-р екон. наук, професор Потриваєва Н. В.
Миколаївський національний аграрний університет*